

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 100
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2023/349

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Bij mailbericht van 27 november 2023 diende ■■■, een verzoek in bij de gemeente Zwijndrecht, de Vlaamse Overheid, Lantis, OVAM en het kabinet van minister Demir, om, in het kader van de PFAS-problematiek in Zwijndrecht en Linkeroever, een afschrift te verlenen van:

- “- de bestuursdocumenten die alle informatie bevatten, ze vormgeven en lokaliseren waar volgens Lantis 3M niet kan verantwoordelijk zijn voor de zones waar de grond nu als "afval" wordt geklasseerd.*
- de bestuursdocumenten die duidelijk en helder weergeven wat de meerkost is voor Lantis en andere consortiums van alle bijkomende PFAS-maatregelen die oorspronkelijk niet in de begroting zaten. De oorspronkelijke werkwijze met de inpak van meest verontreinigde gronden bleek onwettig en dus vervangen door een andere aanpak. Of deze nieuwe aanpak wettig is zal nog moeten blijken maar daar zullen we in deze raming geen rekening mee houden. Das wat kost de belastingbetaler alle correcties, wijzigingen, opnieuw uitvoeren, extra materiaal, extra kosten berging in vergunde stortplaatsen, extra kosten van het dubbele transport, extra kosten...*
- de bestuursdocumenten die alle informatie bevat van het actuele gebruik en inzet van het budget van 50 miljoen euro van de Saneringsovereenkomst met 3M en een gedetailleerd overzicht van de uitgave van de 50 miljoen diensten die 3M aan Lantis verleent. En hoeveel de huidige balans is van beide posten.*
- de bestuursdocumenten die alle informatie bevat van alle officiële communicatie van Lantis met de burger over de praktische moeilijkheden tijdens de werken, over de nieuwe aanpak van de giftige verontreiniging (hoeveelheden bodem storten, reinigen... }, de volledige actuele kostprijs van de nieuwe aanpak, de aansprakelijk die niet meer bij 3M ligt voor welke gronden en wat daarvan alle gevolgen zijn, de inhoud, overzicht en vooruitgang van de BBO en B5P die worden opgemaakt voor de terreinen van de werven, de*

extra kosten die de uitloging van de onbeschermden of de onwettige toepassing van deze gronden gaan zijn, de jaarlijkse kost van de monitoring van de vervuiling van het grondwater voor de hele regio, de aanpak van het verontreinigde grondwater,...

- de bestuursdocumenten die aantonen dat de risico-evaluatie op een onafhankelijk manier is gebeurd omdat OVAM zowel de evaluatie als de toepassing van de evaluatie doet. Welke onafhankelijke organen zijn betrokken om elke vorm van belangenvermenging te vermijden? Wordt er een passende beoordeling gemaakt van de huidige onwettige situatie voor schade voor mens en milieu?

- de bestuursdocumenten die bepalen en legitimeren dat elke vorm van giftige afval op een bouwterrein mag worden toegepast, achtergelaten of verwerkt.

- de bestuursdocumenten die aantonen dat de hele zone van de Kluifrotonde en de bermen op een wettige en veilige manier zijn aangelegd en nu dus bestaan.

- de bestuursdocumenten bepalen waarom de verslaggeving van 12 oktober 2023 op de beheerraad over de onwettige hopen grond, bermen, afval en constructies geen enkel argument of verklaring wordt gegeven over de schadelijke gevolgen van deze toepassingen voor mens en milieu. Dit is volgens menige verklaringen en lofzangen steeds voorgesteld als de topprioriteit van alles. Maar nog steeds wordt hier geen enkele analyse af rapport gedeeld dat hierover enige informatie bevat. De aanpak van verontreinigde PFAS-gronden "ongeacht de milieuhygiënische noodzaak" is toch ook zeer bedenkelijk."

Bij mail van 18 december 2023 ontving de verzoeker de beslissing van de gemeente Zwijndrecht.

Op 20 december 2023 diende ■■■ beroep in bij de beroepsinstantie tegen voormelde beslissing van de gemeente Zwijndrecht. Dit beroep werd door de beroepsinstantie geregistreerd op 21 december 2023.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek dateert van 27 november 2023.

De in beroep aangevochten beslissing van 18 december 2023 maakt geen melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet. Bijgevolg start de termijn om een beroep in te dienen overeenkomstig artikel II.48, §1, vierde lid van het Bestuursdecreet pas vier maanden na de kennisgeving van het antwoord.

Het op 20 december 2023 ingediende beroep is bijgevolg tijdig ingediend en is **ontvankelijk**.

Gegrondeid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Bestreden beslissing

In de bestreden beslissing wordt gesteld dat de gemeente Zwijndrecht de gevraagde documenten niet in haar bezit heeft, maar dat deze documenten van Lantis en/of OVAM zijn. De verzoeker wordt bij deze beslissing doorverwezen naar Lantis en/of OVAM.

2. Inhoud van het beroepschrift

In zijn beroepschrift geeft de beroeper aan:

“Zoals u wellicht weet, zijn transparantie en verantwoording kernwaarden in onze democratische samenleving. Het gebrek aan openheid van de gemeente Zwijndrecht is in tegenspraak met deze fundamentele principes en de wet op openbaarheid van bestuur.

Ik heb pas op de 20e kalenderdag (18 december 2023) na de aanvraag (27 november 2023) een antwoord van de gemeente Zwijndrecht gekregen dat geen enkel aangevraagd document in het bezit zou zijn en gaf me aan om OVAM en Lantis aan te schrijven. Het decreet stelt duidelijk dat indien er naar een andere overheidsinstantie wordt verwezen dit per direct wordt gemeld. In dit geval nog meer omdat de aanvraag tot openbaarmaking betrekking heeft op bestuursdocumenten die milieu-informatie bevatten en betrekking hebben op emissies in het milieu.

Er is ook een patroon op te maken uit de behandeling van vele van mijn vorige aanvragen tot openbaarmaking en die betrekking hebben op bestuursdocumenten die milieu-informatie bevatten. Deze worden allen telkens op de laatste dag geweigerd. Ik heb in het verleden nagelaten om beroep aan te tekenen bij uw instantie vanwege al de extra tijd en energie, maar nu blijkt duidelijk dat er geen respect is voor behandeling van de openbaarheid van bestuur door de gemeente Zwijndrecht.

De gemeente Zwijndrecht staat vanwege een enorme verontreiniging van het leefmilieu in hun woongebied in nauw contact met alle betrokken partijen zoals 3M, Lantis, OVAM, VMM, Vlaams Gewest en nog vele andere stakeholders.

De werken aan de Oosterweelverbinding uitgevoerd door Lantis liggen op de Linkeroever van de Schelde in de gemeente Zwijndrecht en de Stad Antwerpen midden in de meest verontreinigde PFAS-zones van West-Europa.

Naast de algemene aanpak van [sic] bestaat er ook het Saneringsverbond, waar de gemeente Zwijndrecht lid van is. Hier wordt alle beschikbare informatie over de aanpak van de giftige verontreiniging in woongebied en op de Oosterweelwerf opgevolgd. De leden hier zijn 3M, Lantis, OVAM, VMM, Vlaams Gewest, Zwijndrecht Gezond als burgers, Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu. Al de bestuursdocumenten die gedeeld worden onder de verschillende partners zijn niet openbaar en kunnen dus enkel opgevraagd worden via de Openbaarheid van Bestuur. Gezien de schadelijke gevolgen van PFAS op de volksgezondheid is het noodzakelijk dat de burger toegang heeft tot deze bestuursdocumenten. Bloedonderzoek van inwoners en bodemonderzoek door OVAM hebben aangetoond dat de inwoners en hun leefmilieu op een schadelijke manier worden aangetast door de hoge PFAS-waarden. Een harde sanering van de bodem van heel de regio bewijst de enorme schadelijke blootstelling.

<https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/zwijndrecht/saneringsverbond>

De inhoud van deze documenten is van groot belang voor het publiek, aangezien deze waarschijnlijk essentiële informatie bevatten over de onomkeerbare milieu-impact en de mogelijke onomkeerbare gevolgen voor de gezondheid van onze burgers. Het niet openbaar maken van deze documenten belemmert een openbaar debat en beïnvloedt het vermogen van het publiek om geïnformeerde beslissingen te nemen.

Gezien de centrale rol die de gemeente Zwijndrecht heeft in dit complexe dossier is het onmogelijk dat geen enkel personeelslid, afgevaardigde of bestuurslid in het bezit zijn van de aangevraagde documenten. De aanpak van deze problematiek komt voort uit deze documenten dus

Ik respecteer het recht op privacy en bedrijfsvertrouwelijkheid van de Gemeente Zwijndrecht, maar ik geloof dat in dit geval het algemeen belang voorrang moet krijgen. (...)."

3. Standpunt van de gemeente Zwijndrecht

Op 21 december 2023 nam de beroepsinstantie bij mail contact op met de gemeente voor nadere toelichting bij de bestreden beslissing. Bij mailbericht van 27 december 2023 ontving de beroepsinstantie volgende toelichting:

"1. Het verzoek van █████ kon - ook na indiening van het beroep - niet worden ingewilligd, en dit omwille van de initieel aangehaalde reden: het gemeentebestuur beschikt niet over de opgevraagde documenten. Het gemeentebestuur onderzoekt in elk bericht van █████ in detail of hij concrete documenten aan het gemeentebestuur opvraagt. Het gemeentebestuur onderzoekt of zij die bestuursdocumenten in haar bezit heeft, en maakt ze in voorkomend geval ook over via de geëigende procedure. Uit dit verzoek, dat zowel aan het gemeentebestuur, als naar andere instanties gericht was (...), bleek dat er geen vragen specifiek aan het gemeentebestuur gesteld werden, en bijkomend, dat het gemeentebestuur geen eigenaar van enig bestuursdocument was en is, zodat zij terecht gemeld heeft dat er geen bestuursdocumenten konden worden aangeleverd.

2. In de weigeringsbeslissing van het gemeentebestuur adviseert zij om bij de Ovam en/of Lantis te informeren of zij de documenten mogelijk in hun bezit hebben. Het gemeentebestuur suggereerde die instanties op basis van de door █████ gevraagde info, maar is er geenszins [sic] zeker van of die instanties daadwerkelijk de gevraagde documenten bezitten. Gezien het feit dat █████ zowel het gemeentebestuur, Lantis, en vele andere overheidsinstanties veelvuldig om informatie vraagt, en vooral, omdat de initiële informatievraag reeds door █████ naar de verschillende instanties verstuurd werd, heeft het gemeentebestuur in het kader van de openbaarmaking het verzoek niet nogmaals afzonderlijk doorgestuurd naar de Ovam en/of Lantis; ze hadden hetzelfde bericht immers reeds ontvangen. (...)"

De gemeente gaf ook aan dat zij wel zeer open en proactief is in haar communicatie met betrekking tot de pfas-problematiek: elke belangrijke wijziging of mijlpaal in het dossier wordt via de gebruikelijke gemeentelijke communicatiekanalen verspreid. Tevens stelde de gemeente dat de verzoeker steeds binnen de wettelijk voorziene termijn een antwoord op zijn vele verzoeken ontvangt. De behandelingstermijn wordt steeds gehaald ondanks het feit dat het complexe pfas-dossier een grote druk legt bovenop de normale werking van de diensten.

Daarnaast gaf de gemeente nog aan dat er geenszins binnen het zgn. Saneringsverbond (waarbij 3M Belgium niet betrokken is) informatie zou worden gedeeld die niet publiek toegankelijk zou zijn. Het is volgens de gemeente wel zo dat informatie die nog in opmaak is, of ideeën die nog moeten worden uitgewerkt, tussen de partners van het Saneringsverbond besproken worden, maar, als deze informatie uitmondt in een bestuursdocument, kan dit document worden opgevraagd via de procedure 'Openbaarheid'.

4. Standpunt van de beroepsinstantie

De gemeente Zwijndrecht handhaaft haar standpunt dat de gevraagde documenten niet in het bezit zijn van de gemeente. In artikel 1.4, 3° van het Bestuursdecreet wordt een bestuursdocument gedefinieerd als de informatie, ongeacht de drager ervan, die in het bezit is van een overheidsinstantie. Het recht op openbaarheid kan ook maar uitgeoefend worden voor zover het gaat om informatie die gematerialiseerd werd op een drager.

Gelet op de verkregen toelichting kan de beroepsinstantie redelijkerwijze niets anders dan vaststellen dat, gezien de gemeente aangeeft niet in het bezit te zijn van de gevraagde documenten, daarvan door de gemeente geen afschrift kan worden verleend. Het ingestelde beroep moet bijgevolg als **ongegron**d worden beschouwd.

Bijkomend wenst de beroepsinstantie op te merken dat, in tegenstelling tot hetgeen de gemeente lijkt te menen met de stelling in de voormelde toelichting "*en bijkomend, dat het gemeentebestuur geen eigenaar van enig bestuursdocument was*", de overheidsinstantie – in casu de gemeente - geen beschikkings-/beheer/eigendomsrecht moet hebben, maar dat ook een eenvoudig bezit van informatie volstaat.

Nog aanvullend merkt de beroepsinstantie op dat, naast het feit dat de vraag tot afschrift eveneens was gesteld aan OVAM en Lantis, artikel II.40, §1, tweede lid Bestuursdecreet (doorstuurplicht) geen sanctie voorziet.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroepschrift van ■■■ d.d. 20 december 2023 tegen de beslissing van de gemeente Zwijndrecht van 18 december 2023 wordt als ontvankelijk doch als ongegrond beschouwd.

Brussel, 8 januari 2024

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter